

SEKRETY

Wsi...

Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Egzemplarz
bezpłatny

Numer 1 (129), Styczeń 2024

www.sulow.pl

W tym numerze

Spotkanie Oplatkowe	str. 2
Strażacki konkurs plastyczny	str. 3
Modzieżowo-Dziecięca Orkiestra Dęta	str. 4
Bus dla WTZ /Kalendarz Imprez	str. 5
Historia Pielgrzymek	str. 6
Ferie w Bibliotece	str. 10
Więści szkolne	str. 12
Kącik kulinarny	str. 14
Krzyżówka	str. 15
Humor	str. 16

BUS DLA WARSZTATU TERAPII ZAJĘCIOWEJ

SPOTKANIE OPLATKOWE

Nielisz oraz występom Uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowych czas upłynął niezwykle miło i przyjemnie. Czas upłynął również pod znakiem pięknych zapachów i smaków dzięki pięknie przystrojonym i zastawionym świątecznym jadłom stołom przygotowanym przez:

KGW Sułów; KGW Michalów; KGW Sąsiadka; Stowarzyszenie Nasz Sułowiec; Stowarzyszenie Więź Pokoleń (Deszkowice Drugie); KGW Rozłopy.

Na koniec występów nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu kulinarnego, w którym każde KGW i Stowarzyszenie

biorące udział otrzymało nagrodę.

Komisja sędziowska, w skład w której wchodził: Zbigniew Santus, Anna Pietrykowska-Pawelczyk oraz Arkadiusz Socha zdecydowali, iż miejsca na podium zajmą:

1. KGW Michalów

2. KGW Sułów

3. KGW Rozłopy

Dziękujemy wszystkim za wspólnie spędzony czas i życzymy zdrowia i pomyślności w nowym 2024 roku.

Daniel Mróz

28.12.2023r odbyło się „Spotkanie Oplatkowe”, którego organizatorami byli Gmina Sułów, GBP w Sułowie, Parafia pw. Świętych apostołów Piotra i Pawła w Tworczowie, Stowarzyszenia i KGW z terenu gminy Sułów.

Ten silny w tradycje moment to doskonała okazja na zatrzymanie się i odpoczęcie od świątecznej gorączki lub przeżycia niedawno doświadczanych, magicznych chwil, jeszcze raz. To również doskonała okazja do otwarcia się na innych i doświadczenia wzajemnej życzliwości, a najlepiej uczynić to przy pięknych dekoracjach, pachnących pysznościach i wspólnym kolędowaniu.

Zgodnie z tradycją zaczęliśmy od kilku słów wstępu, noworocznych życzeń od Wójta Gminy Pana Leona Bulaka i odczytania przez ks. Marka Gudza fragmentu pisma świętego i poprowadzenie wspólnej modlitwy, po której wszyscy wspólnie podzieliliśmy się opłat-

kiem.

Później czekała nas uczta dla ciała i ducha. Dzięki Dziecięco Młodzieżowej Orkiestrze z Gminy Sułów i „SEKRETY WSI” - *Gazeta Regionalna - Gminy Sułów*

OGÓLNPOLSKI STRAŻACKI KONKURS PLASTYCZNY 2023/2024

Ogólnopolski Strażacki Konkurs Plastyczny edycja 2023/2024

Zarząd Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Sułowie wraz z Gminą Sułów z przyjemnością informuje, że Ogólnopolski Strażacki Konkurs Plastyczny na szczeblu gminnym został rozstrzygnięty.

Jego celem było zainteresowanie dzieci i młodzieży ochroną przeciwpożarową, działalnością straży pożarnych, a także rozwojem indywidualnych uzdolnień plastycznych. Udział w nim wzięli uczniowie Szkoły Podstawowej w Sułowie oraz Szkoły Podstawowej w Tworyczowie. Po długich naradach jury konkursowe wybrało po trzy zwycięskie prace w każdej kategorii wiekowej.

Oto lista zwycięzców:

Kategoria II - szkoła podstawowa klasy I-IV

I miejsce: **Wiktoria Lachowicz** klasa III SP w Tworyczowie

II miejsce: **Bartłomiej Dumala** klasa III SP w Tworyczowie

III miejsce: **Apolonia Żuk** klasa I SP w Sułowie

Kategoria III - szkoły podstawowe klasy V-VIII

I miejsce: **Maria Poźniak** klasa V SP w Sułowie

II miejsce: **Blanka Poździk** klasa V SP w Sułowie

III miejsce: **Aleksandra Krukowska** klasa V SP w Sułowie

Zwycięzcom gratulujemy, ich prace zostaną przekazane na eliminacje wojewódzkie. Jeszcze raz brawa dla nich. Chcielibyśmy również podziękować pozostałym uczestnikom za udział w konkursie i piękne prace. Wyóżnienia otrzymują również:

Natalia Belkot, Piotr Pustelnik, Kornelia Kijek, Emilia Jonasz, Jakub Wyłupek, Oskar Chwiejczak, Jagoda Szuba, Julia Chraplewska, Jan Frelich, Zuzanna Poździk, Nina Batorska, Lena Szostak

Lidia Pańczyk

MIGRACJA MIESZKAŃCÓW WSI SĄSIADKA

W numerze VI (110) „Sekretów wsi” - czerwiec 2022 roku, opublikowany został artykuł dotyczący „Zasłużonych dla Sąsiadki” - część V - nazwiska włóścian oraz miejscowych rodzin. Analizując zawarte w materiale dane oraz aktualne nazwiska występujące w naszej wsi widzimy, jak zmieniali się mieszkańcy. Dane obejmują okres II wojny światowej i lata powojenne (w miarę posiadanych informacji) do chwili obecnej. Nie oceniamy pochodzenia ani też powodu zaniku danego nazwiska, ale tylko jego zapis słowny. Poniżej wykaz nazwisk, których już nie ma:

B - Basiak, Bałka, Borsuk, Bubitek, Bober, Bryk, Blacha;

C - Chorzępa, Chudzik, Chróścikowski, Czop;

D - Duer;

G - Głowala, Gorgol, Gliwa;

H - Halicki, Hadam;

J - Jachymek, Jakubczak, Jezierski;

K - Kadamus, Koziel, Kordas, Krawiec, Kula, Kusaj;

L - Laszko;

Ł - Łygaz;

M - Makaj, Marzec, Mameta;

O - Ochocki, Olbięcki, Olech, Ozimek;

P - Pić, Pitura, Piróg, Połec, Połaj, Poźniak, Piszcz;

R - Ryszard;

S - Sendlak, Szcześniak, Skrzyniarz, Szyduk, Sirko, Szczerbał;

Ś - Świstek;

T - Tomaszewski, Tońka, Tuzin;

W - Walas, Wybraniec, Wachowicz;

Z - Zalewa.

Nazwiska nowe występujące w pierwszym i drugim

pokoleniu:

B - Bukowski;

C - Curyło, Chotota;

K - Kacprzak, Kuźma;

L - Leoniuk;

Ł - Łysy;

M - Markowski, Michalski, Mróz, Misiarz;

O - Ordon;

P - Padjasek, Poździk, Przykaza, Pustelnik, Pytka;

S - Sarzyński, Sobolewski, Stańczyk;

T - Tujaka, Twardziszewski;

W - Wypych, Wrona, Weremko;

Z - Zapora, Zwolak;

Ż - Żemła.

Nasze informacje nie opierają się na żadnych dokumentach źródłowych, np. danych z ewidencji ludności, ale są to dane wynikające z sąsiedzkiej znajomości. Materiał nie zawiera danych osób posiadających w Sąsiadce agroturystykę, bądź domy zamieszkałe latem. Dla wielu mieszkańców nowe nazwiska stanowią zagadkę: Kto to jest?. W środowisku wiejskim częściej używa się zwrotu „kupili po tym, lub po tamtym”, a nazwisko nie jest istotne.

Ciąg dalszy w następnym wydaniu „Sekretów wsi”.

Mieczysław Krukowski
Stowarzyszenie „Grodzisko Sąsiadka - Dawny Sułowiejsk”
Maria Godzisz

MŁODZIEŻOWO-DZIECIĘCA ORKIESTRA DĘTA

WYSTĘPY

Dnia 14.01.2024 r. nasza Dziecięco Młodzieżowa Orkiestra dęta Gminy Sułów, połączona z orkiestrą dęta z Nielisza miała przyjemność występu w hotelu Marina w Nieliszu podczas XIII Sąsiedzkiego Przeglądu Kolęd, Pastoralek i Pieśni Bożonarodzeniowych, przybyli goście mieli okazję wysłuchać pięknego koncertu pod czujnym okiem kapelmistrza i opiekuna Pana Piotra Trojanowskiego. Natomiast 21 Stycznia w Bazylice św. Antoniego. Występ niezastąpionej fuzji orkiestr śledziła wypełniona po brzegi nawa kościelna.

MUZYCZNA WIZYTA W SZKOŁACH

Wczoraj, szkoły z terenu naszej gminy odwiedził Pan Piotr Trojanowski - Jego muzyczno-słowna prezentacja zachęcała do wstąpienia w szeregi Dziecięco-Młodzieżowej Orkiestry Dętej Gminy Sułów.

Próby i nauka gry na wybranym przez siebie instrumencie orkiestrowym, jest zupełnie darmowa, do tego doliczymy możliwość poznania nowych ludzi dzielących pasję i możliwość występów przed publicznością.

Dziecięco Młodzieżowa
Orkiestra Dęta Gminy Sułów
Ogłasza Nabór do orkiestry

Chcesz Nauczyć się grać
na instrumencie?

Proszę dzwonić na nr. 730 231 431
Lub pisać na maila: biblioteka@sulow.pl

Zapewniamy instrumenty, bezpłatną
naukę, miłą atmosferę i wykwalifikowanego
nauczyciela

PIERWSZY ODCINEK PODCASTU KAWAŁ HISTORII

Pragnę Państwu zaprezentować pierwszy odcinek, zapowiadanej jakiś czas temu serii. Swoją opowieścią podzieliła się z nami Pani Helena Misiarz. Nie jest to oczywiście ostatnia rozmowa z seniorką w której niezwykle ostrej pamięci zachowało się wiele wciągających historii. Film z nagraniem dźwiękowym znajdziecie pod adresem:

<https://www.youtube.com/watch?v=EwYifLey8j0>
Lub wpisując w serwisie YouTube : odc. 1 Kawał Historii

Daniel Mróz

DO WARSZTATU TERAPII ZAJĘCIOWEJ ZOSTAŁ DOSTARCZONY NOWY BUS

W dniu 22.01.2024 r. do Warsztatu Terapii Zajęciowej został dostarczony pojazd zakupiony w ramach zadania pn.: „Zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych dla Warsztatu Terapii Zajęciowej w Rozłopach”.

Przedmiotem zamówienia był zakup i dostawa nowego

autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych, z przystosowaniem do transportu 1 osoby z niepełnosprawnością na wózku inwalidzkim. Samochód służyć będzie jako środek transportu uczestników na zajęcia terapeutyczne. Dostarczony autobus to Mercus TGE z automatyczną skrzynią biegów rok produkcji 2023. Protokolarnego odbioru przedmiotu zamówienia w imieniu Warsztatu Terapii Zajęciowej w Rozłopach dokonał Kierownik Warsztatu Pan Piotr Misiarz, natomiast w imieniu Urzędu Gminy Sułów odbioru dokonali Wójt Gminy Sułów Pan Leon Bulak oraz Kierownik Referatu Rozwoju Pani Marta Radzik.

Zakup współfinansowany jest ze środków PFRON w ramach obszaru „Program wyrównywania różnic między regionami III”.

Wartość zamówienia to 449.688,00 zł: dofinansowanie PFRON- 330.000,00, wkład własny- 119.688,00 zł.

Urząd Gminy Sułów

Gminny Kalendarz Imprez 2024

Lp.	Nazwa wydarzenia	termin	miejsce
1.	Ferie z Pasją w Bibliotece	29.01. – 07.02.2024	Sułów
2.	Turniej o Puchar Wójta Gminy Sułów	08-09.02.2024	Sułów
3.	Gminny Dzień Kobiet	09.03.2024	Sułów
4.	Uroczystości Majowe	03.05.2024	Sułów
5.	Święto Straży Pożarnej	04.05.2024	
6.	Uroczystości upamiętniające pacyfikację Kitowa	20.05.2024	Kitów
7.	Gminny Dzień Dziecka /Piknik Rodzinny	02.06.2024	Sułowiec
8.	Powitanie Lata	22.06.2024	Kulików
9.	VII Piknik Archeologiczny	07.07.2024	Sąsiadka
10.	Sąsiedzkie Spotkania	21.07.2024	Sułów
11.	Memoriał Feliksy Poździk -wyścig kolarski	04.08.2024	Kulików
12.	Dożynki Gminne	25.08.2024	
13.	IV Turniej Łuczniczy	08.09.2024	Sąsiadka
14.	Święto Pieczonego Ziemniaka	15.09.2024	Deszkowice Pierwsze
15.	Dzień Kobiety Wiejskiej	13.10.2024	Sąsiadka
16.	Gminne Obchody Święta Niepodległości	11.11.2024	Sułów
17.	Gminne Spotkanie Opłatkowe	30.12.2024	Sułów

CO ZA NAMI, CO PRZED NAMI

Zjawisko pielgrzymowania jest niemal tak stare jak historia ludzkości. Występowało i występuje nie tylko w chrześcijaństwie, ale w wielu innych religiach, np. muzułmanin jest nawet zobowiązany raz w życiu odwiedzić święte miasto Mekkę. Pielgrzymowanie jako przejaw religijności znany był już w starożytności (Starożytny Egipt, Grecja czy Rzym). Również w kulturach Bliskiego Wschodu istniały tradycyjne dni, w których pielgrzymowano np. do Jerozolimy w czasach biblijnych na święto Paschy. Historia pielgrzymek chrześcijan sięga I wieku, kiedy to zaczęto wędrować do Jerozolimy. Pątnikami kierowała chęć ujrzenia na własne oczy miejsc, po których stąpił Jezus Chrystus i Maryja. Oczywiście były to przypadki sporadyczne, bo chrześcijaństwo było religią wyznawaną przez niewielu ludzi i w dodatku prześladowaną przez Rzym. Pielgrzymki na dobre ruszyły znów w IV stuleciu, gdy cesarz Teodozjusz uznał religię chrześcijańską za państwową. Oprócz Ziemi Świętej, odwiedzano również Rzym, na zachodzie w Galii grób św. Marcina z Tours i od VIII wieku, na Półwyspie Iberyjskim grób św. Jakuba w Santiago de Compostela. Największy ruch pątniczy w Średniowieczu przypada na okres pomiędzy XI a XIII w. Zaczął też wzrastać kult Matki Bożej, a tym samym pielgrzymowanie do jej sanktuariów. Rozkwit maryjnych pielgrzymek przypada na XVI i XVII w., kiedy to liczne zwycięstwa w bitwach przypisywano wstawianictwu Matki Bożej. W Polsce, po wygranej ze Szwedami, liczba osób wędrujących do Częstochowy gwałtownie wzrosła.

Ludzie zdrowi, chorzy, ubodzy i bogaci, zdesperowani i szczęśliwi podróżowali w średniowieczu po to, by w świętych miejscach błagać o ratunek, odpokutować przewinienie lub wyrazić swoją wdzięczność. Cała Europa Zachodnia pokryta była siecią dróg, na których miliony pielgrzymów dzieliły trudy i niebezpieczeństwa z wędrującymi studentami, kupcami i innymi podróżnymi. Cierpieli głód i pragnienie, znosili chłód i upał, złośliwość przewoźników, oszustwa gospodarzy i włóczędzów. W drodze do Jerozolimy, Rzymu lub Santiago de Compostela, do Akwizgranu czy Canterbury mężczyźni i kobiety łączyli się z ludźmi, którzy od tej pory dzielili ich losy i cierpienia. Wielu osobom pielgrzymka pozwalała uciec od nudy codzienności lub rozejrzeć się w innym miejscu za lepszymi warunkami życia. Ich

celem były miejsca biblijne, przede wszystkim w Palestynie, najpierw związane z męką Pańską, następnie z dzieciństwem i publiczną działalnością Chrystusa. Stała się ona dla chrześcijan wielkim „miejscem świętym” - „Ziemią Świętą”. W wielu owych miejscach wznoszono bazyliki (np. Anastasis nad grobem Chrystusa i Martyrion na Kalwarii) bądź inne sakralne budowle, co wzmagało jeszcze ruch pątniczy. Zachowały się pośrednie relacje z pielgrzymki św. Heleny (matki cesarza Konstantyna Wielkiego, ok. 326 r.), której podróż, a zwłaszcza odkrycie relikwii Krzyża Świętego i fundacja tam kościoła, dały silny impuls naśladowcom. Rozwijający się w tym samym okresie kult męczenników zaowocował pielgrzymowaniem do miejsca ich męczeństwa i grobów, potem także do ośrodków, gdzie umieszczano ich relikwie. Z czasem też pojawił się zwyczaj pielgrzymowania do takich samych miejsc związanych z innymi świętymi wyznawcami. Pątników wiodła chęć uczczenia wielkich świadków Chrystusa oraz bliższego obcowania z nimi. Doczesne szczątki według pobożnego mniemania w jakiś sposób uobecniały świętego. Tam można było za jego pośrednictwem doświadczyć szczególnych łask. Pielgrzymi już w tej epoce zaczęli również nawiedzać sanktuaria wybudowane ku czci świętych aniołów, zwłaszcza św. Michała Archanioła. Podbój Ziemi Świętej przez Arabów (638 r.) znacznie utrudnił dostęp do jej pamiątek. To jednak nie zatrzymało rozwoju pątniczego ruchu.

Wiek średni stały się złotym okresem dla pielgrzymowania. Rozwijały się inne kierunki pielgrzymek. Na czoło wysunął się Rzym, miejsce męczeńskiej śmierci apostołów Piotra i Pawła oraz siedziba następcy św. Piotra. Tam znajdowały się katakumby mieszczące groby męczenników i pierwszych chrześcijan. Tam też zgromadzono wiele ważnych dla chrześcijan relikwii, np. relikwie Męki Pańskiej i święte schody. Wszystko to przyciągało pątników. Tworzyły się liczne pątnicze drogi do Rzymu poprzez całą Europę (np. droga Frankońska). Z nich z czasem rozwinęła się wędrówka biskupów, którzy zdążali by oddać cześć następcy Piotra i biskupowi Rzymu oraz złożyć swoje sprawozdania z pasterzowania we własnych diecezjach. Nierozzerwalnie związane z pielgrzymowaniem oddalenie od własnej społeczności i wynikające z trudów podróży umartwienie ciała sprawiły, że pielgrzymka stała się dość powszechną praktyką pokutną. Istotnym czynnikiem wpływającym na upowszechnienie się praktyki pielgrzymowania był rozwój kultu świętych i ich relikwii. Wiara w pośrednictwo świętych i cudowną moc związanych z nimi przedmiotów stała się niezwykle silnym bodźcem skłaniającym chrześcijan do wyruszenia w podróż do miejsc, w których oddawano im szczególną cześć. Kościół w znacznym stopniu inspirował i popierał ruch pielgrzymkowy, widząc w nim szansę na rozpowszechnienie kultu świętych, a co za tym idzie, propagowanie wzorców osobowych i w pewnym sensie działalność misyjną i ewangelizacyjną. Nie można również zapominać, że ofiary składane przez pielgrzymów stały się poważnym źródłem dochodów dla instytucji kościelnych sprawujących opiekę nad znanymi relikwiami czy świętymi miejscami. Pojawienie się w XI w. odpustów przyznawanych za odwiedzenie konkret-

nych sanktuariów można uznać za kolejny sposób zachęcania do odbywania pielgrzymek. Wywarło ono poważny wpływ na obraz życia religijnego w następnych stuleciach. Znakomitym przykładem inspirującej roli Kościoła były ogłaszane przez papieży obchody Lat Jubileuszowych, w czasie których do Rzymu ściągali rzesze pielgrzymów pragnących dostąpić obiecanych odpustów. Innym sposobem wspomagania idei pielgrzymowania było przyznanie odpustów osobom ułatwiającym pielgrzymom wędrowanie do miejsc świętych. Zdobycie Jerozolimy przez krzyżowców w 1099r spowodowało, że pielgrzymki do Ziemi Świętej nabrały wręcz masowego charakteru. Po niemal 100 latach nieskrępowanej swobody pielgrzymowania w poł. XII w. nastąpiły poważne zmiany. Sultan Saladyn ostatecznie opanował Jerozolimę w 1187 r. Ruch pątniczy na jakiś czas został poważnie ograniczony. Papieże wręcz zakazywali chrześcijanom udawania się dalej niż na Cypr, by nie przynosić dochodów Saracenom. Gdy Ziemię Świętą opanowali z kolei Turcy, najeźdźcy posunęli się do tego, że pielgrzymi, którzy pragnęli wejść do bazyliki Grobu Świętego musieli opłacać specjalny podatek. Oburzony Papież Benedykt XII w odwecie nałożył ekskomunikę na pielgrzymów udających się do Jerozolimy i dostarczających dochodu skarbowi sultana. Ustał też handel pomiędzy Europą a Wschodem. Sytuacja taka nie odpowiadała nikomu, straty ekonomiczne były zbyt duże, nic więc dziwnego, że rozpoczęto negocjacje. Sultan w listach skierowanych do króla Francji i papieża proponował przyznanie swobody kultu i pielgrzymowania, a nawet prawo posiadania miejsc świętych pod warunkiem zniesienia zakazu handlu. Od pierwszych lat XIV w-pielgrzymi z Europy mieli ponownie możliwość odwiedzania Jerozolimy. Dopiero jednak powrót i stała obecność w Jerozolimie franciszkanów sprawiła, że pielgrzymki stały się łatwiejsze, a od ostatnich lat pierwszej połowy XIV w. liczba pątników systematycznie wzrastała. Działalność minorytów przyniosła ustalenie i utrwalenie tras wędrówek oraz nabożeństw i obrzędów, w których uczestniczyli pątnicy, co znalazło odbicie w relacjach pielgrzymów. To minorytom została powierzona opieka sakramentalna nad pielgrzymami i oni reprezentowali pielgrzymów w kontaktach z władzami muzułmańskimi. W ich środowisku powstawały liczne, często obszerne, przewodniki i modlitewniki dla pielgrzymów. Dzięki ich staraniom odnawiano i remontowano świątynie w Ziemi Świętej. Powszechność i popularność pielgrzymek sprawiły, że stały się one istotnym elementem kultury średniowiecznej. Wyruszenie na pielgrzymkę stawiało świeckiego człowieka, nawet pochodzącego z nizin społecznych, w grupie osób uprzywilejowanych. Dobrowolne ubóstwo, abstynencja i modlitwa zbliżały pątników, na czas trwania pielgrzymki, do stanu duchownego. Cieszyli się oni opieką Kościoła i sympatią wiernych. Widymano w nich ludzi gotowych narazić się na trudy i niebezpieczeństwa podróży, walczących z pokusami i własną słabością. A wszystko to dla miłości Boga i zbawienia duszy. Możliwość znalezienia się w tym elitarnym gronie była w zasadzie otwarta dla ludzi wszystkich stanów. I wszyscy byli równi, i wielki pan i żebrak. Nie bez znaczenia było i to, że odrzucało się świat doczesny tylko na określony czas, by później wrócić do dotychczasowego życia. Jak już wspomniano

podróże do świętych miejsc podejmowano z rozmaitych przyczyn, nie zapominajmy też, że wiara ludzi średniowiecza była bardzo żarliwa i mocno wierzono, że poniesione trudy zbliżają człowieka do Boga i pomogą odkupić winy. Szli więc zbrodniarze i mordercy mocno wierząc, że uzyskany z tego tytułu odpust zupełnie całkowicie oczyści ich sumienia i dusze. Pierwszym, który obiecał odpust zupełny za udział w pielgrzymce (zbrojnej) do Jerozolimy, był papież Jan. Później podobne przywileje przyznał Aleksander III. Przyznawanie odpustów za pokojowe pielgrzymki na Wschód pojawiło się nieco później. Jedynym kościołem w Jerozolimie, za którego odwiedzenie można było uzyskać odpust była bazylika Grobu Świętego. Oczywiście naiwna wiara w to, że odpust całkowicie zmazuje winę człowieka w oczach Boga była przyczyną rozwoju handlu tymi przywilejami. Za odpowiednie sumy odpustami handlowali uprawnieni do tego duchowni, nabijając w ten sposób szkatułę kościoła i oszuści. Nadużyć było mnóstwo i niestety mocno obniżały one autorytet kościoła. Motywacją do podjęcia pielgrzymki była też choroba, szczególnie że powszechne było przekonanie iż choroba jest następstwem grzechu. Niski poziom ówczesnej wiedzy medycznej sprawił, że próby o interwencje w sprawach dotyczących zdrowia były bardzo częste. Decydowano się również na pielgrzymkę, by podziękować za łaski, które otrzymano, czasem było to wypełnienie złożonego ślubu. Pielgrzymki osób chorych i oczekujących cudownego uzdrowienia w przybytkach Ziemi Świętej miały zapewne charakter marginalny gdyż tak daleka i trudna podróż wymagała od pątnika dobrego zdrowia i osoby rzeczywiście chore udawały się zazwyczaj do sanktuariów położonych bliżej ich miejsca zamieszkania lub wysyłały w drogę zastępców. Od X w. Kościół akceptował pielgrzymki odbywane per procura. Zastępstwo takie mogło być płatne lub darmowe i można było postużyć się nim zarówno w przypadku pielgrzymek podejmowanych z własnej woli, jak i nakazanych pielgrzymek pokutnych. Ze względu na znaczną odległość, koszty i liczne niebezpieczeństwa związane z podróżą do Ziemi Świętej wysyłanie zastępców było przyjętą praktyką. Z czasem pojawiła się nawet grupa zawodowych zastępców, którzy za określoną sumę pieniędzy gotowi byli wyruszyć do wskazanego sanktuarium. Rozwój tej praktyki doprowadził do ustalenia swoistej taryfy opłat za tego typu usługi. Za specjalną dopłatą zastępca oferował dodatkowe usługi, np. mógł wędrować boso, a nawet walczyć z Saracenami. Opłacenie pielgrzymy-zastępcy mogło być również jednym z postanowień zawartych w testamencie osoby, która nie zdążyła za życia wypełnić złożonego ślubu pielgrzymki lub tą drogą chciała zapewnić sobie zbawienie. Znawcy prawa kanonicznego uznawali wypełniony w sposób ślub za ważny. Bezkrzytycznie wierzono też w cuda i moc relikwii. Właściwości lecznicze miał mieć cudowny olej wypływający z obrazu Matki Bożej w Sardanaya, posmarowanie nim chorego miejsca całkowicie uwalniało od choroby. Podobnie biały pył i kamyki z Groty Mlecznej w Betlejem miały być skuteczne w przypadku kłopotów z laktacją. Pielgrzymkę do Jerozolimy jako pokutę nakładali często spowiednicy, a do grzechów, za które należało pokutować w taki właśnie sposób, należały m.in. zabójstwo czy złamanie rozejmu bożego. Pielgrzymkę do

Ziemi Świętej nakazywały również trybunały inkwizycyjne.

Jak to zwykle bywa intencje ludzkie nie zawsze były podniosłe. Pielgrzymka, zwłaszcza dłuższa, do odległego sanktuarium, była okazją do czasowego opuszczenia miejsca zamieszkania, zobaczenia dalekich krajów i zaspokojenia ciekawości świata. Dla wielu ludzi późnego średniowiecza była to jedyna akceptowalna społecznie i dopuszczalna z prawnego punktu widzenia możliwość odbycia dalekiej i ciekawej podróży oraz przeżycia atrakcyjnych przygód, zwłaszcza gdy odbywano ją w wesołej kompanii. Do rzeszy pielgrzymujących dołączali złodzieje, wydrwigrosze, żebracy, prostytutki i handlarze. Pątnicy, korzystając z okazji, sprzedawali i kupowali rozmaite towary. Targi odbywające się w Jerozolimie w połowie września przyciągały zarówno kupców, jak i pielgrzymów. Zdarzało się, że łączono pielgrzymkę z dużym przedsięwzięciem handlowym. Z zachowanych relacji XIV-wiecznych pątników wynika jednoznacznie, że ich podróżom towarzyszyły liczne świeckie zainteresowania i przeżycia. Kolejnym charakterystycznym dla pielgrzymowania do Ziemi Świętej powodem była chęć zebrania wiadomości o charakterze szpiegowskim. Chrześcijaństwo nie pogodziło się bowiem z utratą Królestwa Jerozolimskiego i do końca średniowiecza opracowywane były plany kolejnych wypraw krzyżowych. W programach przygotowań wysyłano szpiegów, którzy pod pozorem zapału religijnego odwiedzali Egipt i Syrię, zbierając wiadomości przydatne dla przyszłych krucjat. Anonimowość pielgrzymów oraz akceptowanie przez władze muzułmańskie ich napływu sprawiło, że strój pątnika był znakomitym kamuflażem ułatwiającym i usprawiedliwiającym wędrowanie po terenach, które, jak przewidywano, miały się stać areną starć zbrojnych.

Można by się zastanawiać jak w czasach gdy nie było telefonów, prasy, poczty, ludzie dowiadywali się o planowanych pielgrzymkach i organizowanych grupach. Otóż propaganda pielgrzymkowa była stosunkowo dobrze rozwinięta. Do udziału w pielgrzymkach zachęcały organizowane w kościołach widowiska, których tematem były wydarzenia biblijne. Budziły one w widzach przekonanie o tym, że pielgrzymka jest okazją do bezpośredniego spotkania z Chrystusem. Wiare taką podtrzymywały również legendy, w których pielgrzymom w trudnych chwilach udzielali pomocy nieznanymi wędrowcami, którymi okazywali się św. Jakub, św. Krzysztof, a nawet sam Chrystus. Pielgrzym jerozolimski niosący gałązkę palmową zabraną na pamiątkę z ogrodu Abrahama w Jerychu, był częstym motywem przedstawień plastycznych. Wizerunki pątników umieszczane w dekoracjach świątyń obok świętych i apostołów utrwały przekonanie o wysokim prestiżu pobożnych wędrowców w oczach Boga i Kościoła. Taka wizualna propaganda odgrywała dużą rolę w społeczeństwie, którego większość nadal pozostawała niepiśmienna. Wiedzę o Ziemi Świętej upowszechniały wystawiane na widok publiczny relikwie związane z Chrystusem, Matką Bożą i apostołami. Nikt nie wątpił w ich moc więc stawały się one dobrem powszechnie pożądanym. Chęć zdobycia ich na własność zachęcała do podjęcia trudnej podróży. Ogromne znaczenie dla pro-

pagowania idei pielgrzymowania do Ziemi Świętej miało także przyznanie pątnikom specjalnej opieki i protekcji zarówno przez instytucje kościelne, jak i władze świeckie. Przywileje, którymi cieszyli się pątnicy określają szczególny prestiż ich stanu. Regulacje określające status pątników formowały się stopniowo. Pierwsza grupa obejmowała gwarancje bezpieczeństwa i swobody podróżowania. Najstarsze postanowienia w tej sprawie pojawiły się już u schyłku VIII w. w państwie Franków, którego władcy otaczali pątników szczególną opieką. Kościół także podejmował kroki mające zapewnić bezpieczeństwo pielgrzymów. Poczynając od X w., pojawiły się postanowienia grożące karami kościelnymi osobom, które dopuściłyby się napaści na wędrujących pątników. Gwarancjami bezpieczeństwa objęte były także podczas nieobecności pielgrzyma jego dobra i rodzina. Utrwały je postanowienia Soboru Laterańskiego I nakładające ekskomunikę na każdego kto ośmieliłby się je zagarnąć. Na czas trwania pielgrzymki zawieszano także wykonywanie jakichkolwiek czynności prawnych i procesowych dotyczących posiadłości pielgrzyma. Ostatnia kategoria obejmowała sporą grupę przywilejów ułatwiających pielgrzymom podróżowanie. Najistotniejszym z nich było prawo do korzystania z gościny i pomocy instytucji kościelnych, świeckich, a nawet osób prywatnych. Poważne znaczenie miały również ułatwienia, z jakich mogli korzystać pątnicy przy podejmowaniu dorywczej pracy, żebraniny czy przy zakupach na terenie obcych miast. Specjalne przywileje przysługiwały duchownym odbywającym pielgrzymkę, mieli oni prawo zatrzymywać się w gospodach, wędrować w świeckim stroju, byli zwolnieni z obowiązku golenia tonsury, mogli również bez dodatkowych zezwoleń sprawować liturgię na terenie obcych diecezji. Aby korzystać z opisanych przywilejów pątnik powinien był jednak spełnić wymagania. Przede wszystkim musiał wykazać, że jest rzeczywistym pielgrzymem wędrującym w celu dewocyjnym. Dowodem mógł być dokument wystawiony przez osobę godną zaufania, zazwyczaj proboszcza parafii, z której pochodził pątnik, lub inną osobę publiczną, potwierdzający intencje wędrowca. W przypadku pielgrzymek pokutnych lub z wyroku sądu świeckiego dokument wystawiała instytucja nakazująca pielgrzymkę. Innym widocznym znakiem przynależności do stanu pielgrzymiego były strój i ekwipunek, np. charakterystyczna laska i torba. W sanktuarium, u celu wędrowki, pielgrzymi zaopatrywali się w specjalne plakietki, muszle, gałązki palmowe i inne przedmioty, które przyłączone do ubrania stanowiły dowód odbycia pielgrzymki. Starano się również ograniczyć możliwość podawania się za pielgrzymów osobom wędrującym w zupełnie innym celach. Przywileje fiskalne i gwarancje bezpieczeństwa przysługujące pątnikom skłaniały kupców, żebraków, a nawet heretyków, do podróżowania w przebraniu pielgrzymim. Musiało być to zjawisko powszechne, skoro Sobór Laterański I w roku 1123 nałożył ekskomunikę na kupców podających się za pątników.

Mimo iż pielgrzymowanie było powszechnie dostępne dla niemal wszystkich grup społecznych, kanoniści średniowieczni wyodrębnili kilka kategorii osób, które przed wyruszeniem w drogę z własnej woli musiały

uzyskać dodatkowe zezwolenia. Zaliczano do nich:

- poddanych i niewolnych, którzy prosili o zgodę swego pana,
- młodocianych, którzy potrzebowali zgody rodziców lub opiekunów,
- mężów lub żony, którzy przed wyruszeniem w daleką pielgrzymkę musieli uzyskać zgodę współmałżonka,
- zakonników i zakonnice, którym potrzebna była zgoda opata,
- księży, nie mogących wyruszyć bez zgody biskupa,
- biskupów, potrzebujących zgody papieskiej.

Kościół wprawdzie zasadniczo akceptował pielgrzymkę jako formę dewocji lecz zarówno w gronie duchownych jak i myślicieli świeckich podnosiły się głosy krytykujące wędrowanie do miejsc świętych. Poddawano w wątpliwość leżące u podłoża pielgrzymek przekonanie o większej czy bardziej bezpośredniej obecności Boga w jakimś konkretnym miejscu. Ganiono tych, którzy uważali, że odbywanie pielgrzymek daje im prawo do grzeszenia, wólcęgów myślących, że odwiedzenie wielu różnych sanktuariów zapewni im zbawienie, oraz żebraków wędrujących po szlakach pielgrzymich w nadziei na większą jałmużnę.

Wędrowanie w przypadkowym, nierzadko podejrzanym towarzystwie oraz noclegi w gospodach, które przyciągały nie tylko podróżnych, ale również hazardzistów i ladacznice, były dla średniowiecznych moralistów argumentem przemawiającym za ograniczeniem zapału pielgrzymkowego. Obawiano się również o dusze pielgrzymów narażonych na przebywanie wśród muzulma-

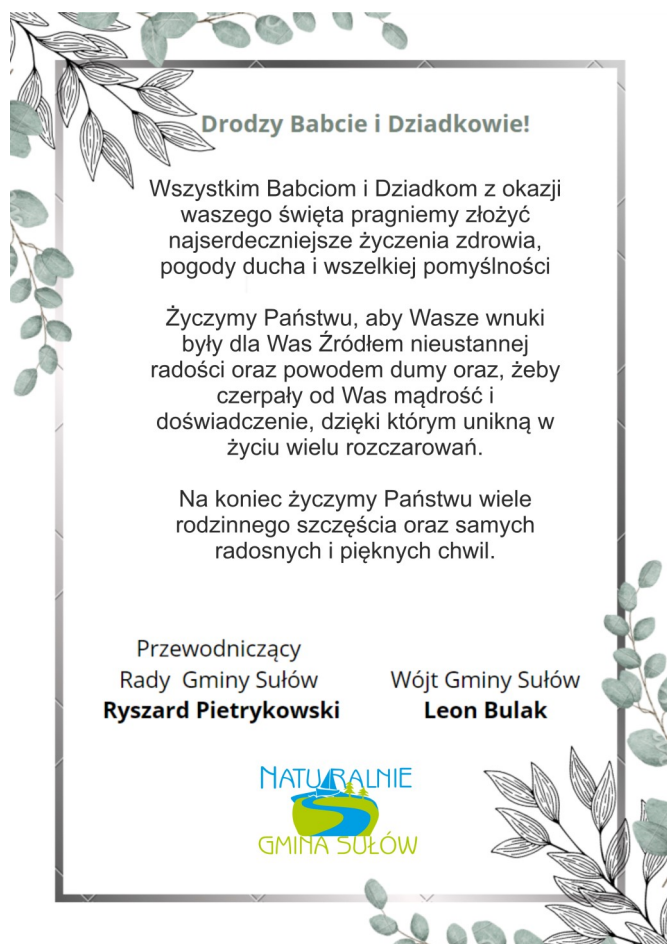
nów i chrześcijan obrządku wschodniego. Niepokój krytyków budziło również wzbogacanie skarbu sultana. W ostatnim ćwierćwieczu XIV stulecia rozpowszechniał się pogląd, iż odwiedzenie Rzymu daje możliwość uzyskania większych korzyści duchowych niż pielgrzymowanie do Santiago de Compostela czy nawet Ziemi Świętej. Kościół i władze świeckie zdawały sobie sprawę, że pielgrzymowanie w wielu przypadkach przybiera charakter turystyki religijnej, a pobudki świeckiej natury przeważają nad duchowymi. Zapewne były solidne podstawy do wysnucia takich wniosków jednak zwyczaj pielgrzymowania do miejsc ważnych dla wiary nigdy nie zanikł. Ludziom jest po prostu potrzebne poczucie wspólnoty i wyrażanie uczuć religijnych bezpośrednio poprzez osobisty trud wędrowki i obecność w miejscach kultu. Czują się wówczas oczyszczeni. W trudnych okresach pielgrzymki integrowały i umacniały duchowo. Były oparciem w walce o prawa ludzkie i wolność.

Opracowała
Hanna Mrówczyńska

Źródła:

Wojciech Mruk „Pielgrzymowanie do Ziemi Świętej w drugiej połowie XIV wieku” https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/304296/mruk_pielgrzymowanie_do_ziemi_swietej_2001.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Wikipedia.pl

ŻYCZENIA NA DZIEŃ BABCI I DZIADKA

Drodzy Babcie i Dziadkowie!

Wszystkim Babciom i Dziadkom z okazji waszego święta pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pogody ducha i wszelkiej pomyślności

Życzymy Państwu, aby Wasze wnuki były dla Was Źródłem nieustannej radości oraz powodem dumy oraz, żeby czerpały od Was mądrość i doświadczenie, dzięki którym unikną w życiu wielu rozczarowań.

Na koniec życzymy Państwu wiele rodzinnego szczęścia oraz samych radosnych i pięknych chwil.

Przewodniczący
Rady Gminy Sułów
Ryszard Pietrykowski

Wójt Gminy Sułów
Leon Bulak

NATURALNIE
GMINA SUŁÓW

Wszystkim
Babciom i Dziadkom z okazji Ich Święta składamy serdeczne życzenia: niech otaczają Was życzliwi ludzie i nie opuszcza dobry humor, a dni upływają w towarzystwie tych, których kochacie, zostawiając czas na małe radości i

- oczywiście
- dobrą książkę...

Życzy Dyrektor i pracownicy GBP w
Sułowie

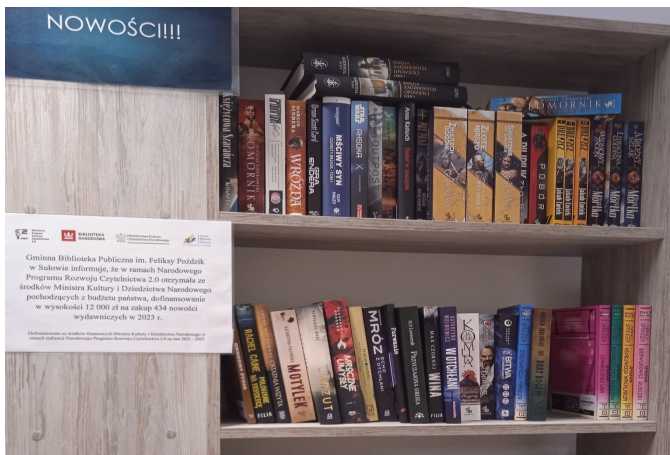
Gminna Biblioteka Publiczna
Im. Feliksy Poźdźik w Sułowie

FERIE W BIBLIOTECE TO DOBRY POMYSŁ

Coraz więcej mieszkańców naszej gminy wybiera bibliotekę jako formę spędzania wolnego czasu, lecz wiemy że wciąż wielu z was pozostaje w sceptycznym nastawieniu do instytucji kojarzonej przeważnie z wypożyczaniem lektur i starych książek. Mamy nadzieję że poniższy zastrzyk informacji skłoni choć Was drodzy czytelnicy do częstszych odwiedzin, zwłaszcza w nadchodzące ferie na których, wszystkich przybyłych czeka dużo dobrej zabawy

NOWOŚCI KSIĄŻKOWE

Gminna Biblioteka Publiczna im. Feliksy Poździk w Sułowie w ubiegłym roku uzyskała dofinansowanie zadania w ramach Programu Wieloletniego "Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0" Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa na zakup nowości wydawniczych i/lub usług zdalnego dostępu do książek w wysokości 12. 000 złotych.

NOWE WYPOSARZENIE

Stoły większe, mniejsze i malutkie do gry w piłkarzyki lub w ping-ponga czekają już na was w naszej bibliotece, by umilić wam wolny czas i nadchodzące ferie zimowe. Oferta naszej biblioteki skłaniająca do tego, by u nas spędzać swój wolny czas stale rośnie, co widać na zdjęciach.

OFERTA NA FERIE

Warsztaty i gry z ograniczoną ilością miejsc:
WARSZTATY KULINARNE: Płonące Naleśniki 30- 31 stycznia od 9:00-12:00.
 (Biblioteka - Sala Gastronomiczna)

GRAMY W RPG-i

30 stycznia -02 Luty
 od 12:30 - 15:00 (BIBLIOTEKA) Zapisy na Warsztaty Kulinarne i Spotkania RPG Pod numerem 534845268 w godzinach od 10:00 do 15:00

Oferta Biblioteki na Ferie:

Wstęp wolny od 29 stycznia do 9 lutego, pomijając weekendy.

GOGLE VR
 GRY PLANSZOWE,
 ZRĘCZNOŚCIOWE, KARCJANE, KSIĄŻKOWE
 STREFA CZYTELNICZO-RELAKSACYJNA
 BILARD,
 RZUTKI,
 PIŁKARZYKI,
 PING-PONG

Daniel Mróz

SERDECZNOŚCI

**TYMOTEU SZ ANGELIKA KRYSTIAN
 GRACJA AGNIESZKA SEBASTIAN**

**GDY KTOŚ O TOBIE PAMIĘTA
 ŻYCIE KOLORÓW NABIERA
 BO TO CO DODAJE SKRZYDEŁ
 TO PAMIĘĆ PRZYJACIELA**

Turniej o Puchar Wójta Gminy Sułów

TURNIEJ W PING-PONGA dla chłopców,
dziewczyn i dorosłych

8 luty

Młodzież zapisują się u swojego
nauczyciela WF-u, a osoba dorosła
zgłasza się pod nr. 730 231 431
lub 84 682 64 08

ZAWODY W RZUTKI
dla młodzieży i
dorosłych 9 luty

TURNIEJ
BILARDOWY dla
młodzieży i
dorosłych 8 luty

MISTRZOSTWA W
„PIŁKARZYKI” dla
młodzieży
i dorosłych 9 luty

Na wszystkie
turnieje i atrakcje
zapraszamy do
budynku Biblioteki
w Sułowie od
godziny 9:00
Sułów 143

Wieści szkolne

UROCZYSTOŚĆ Z OKAZJI DNIA BABCI I DZIADKA W SZKOLE PODSTAWOWEJ W TWORYCZOWIE

Każdy z nas wie, jak ważną rolę w naszym życiu odgrywają dziadkowie. Obchdzone 21 stycznia Święto Babci i dzień później Święto Dziadka to symboliczna uroczystość w kalendarzu Szkoły Podstawowej w

Tworyczowie. Babcia i Dziadek są szczególnie ważnymi osobami, które każdemu dziecku kojarzą się z ciepłem i wszystkim co dobre. Nikt inny nie ma tyle cierpliwości, zrozumienia i ludzkiej życzliwości dla dużych i małych problemów dzieci. Tak naprawdę każdego dnia w roku, dziadkowie myślą i troszczą się o swoje wnuki. To właśnie oni potrafią cierpliwie wysłuchać zwierzeń i marzeń, które rodzą się w małych główkach dzieci. W tym roku ta niecodzienna uroczystość w naszej szkole odbyła się w poniedziałek 22 stycznia. Zaproszeni dziadkowie licznie przybyli, aby podziwiać występy swoich wnucząt. Dla kochanych gości przygotowano wspaniały program artystyczny w wykonaniu dzieci

z oddziału przedszkolnego oraz starszych uczniów. Uroczystość zwińczył słodki poczęstunek, przygotowany przez Rodziców, podczas którego nie brakowało okazji do rozmów i wspomnień. Aktorzy otrzymali burzę braw, która była jak najbardziej zasłużona. Program artystyczny upewnił przybyłych gości o tym, że ich wnuczeta nie tylko osiągają wysokie wyniki w nauce, ale również posiadają zdolności muzyczne, aktorskie, taneczne i akrobatyczne. Uroczystość z okazji Dnia Babci i Dziadka, to ważne wydarzenie dla całej społeczności szkolnej i wszystkich naszych Seniorów. Dzień, w którym gościło wiele uśmiechów, wzruszeń i radości...

Dziękujemy wszystkim Babciom i Dziadkom za ich bezgraniczną miłość, dobroć, ciepło i jeszcze raz życzymy Im dużo, dużo zdrowia oraz długich lat życia. Gorące słowa podziękowania należą się również Rodzicom, którzy nie tylko dowieźli honorowych gości na uroczystość, ale okazali dużą pomoc w przygotowaniu uroczystości.

Teresa Nawrocka

WYCIECZKA EDUKACYJNA DO KINA

„Powstaniec 1863” to film przenoszący widzów w czasy powstania styczniowego. Największego i najdłużej trwającego zrywu niepodległościowego Polaków. Jest to historia jednego z najsympatyczniejszych uczestników zrywu i ostatniego jego dowódcy- ks. Stanisława Brzóska. Duchowny prowadził oddział powstańców na Podlasiu. W jego życiorysie znajdziemy epizod związa-

ny z naszymi okolicami. To właśnie w Zamościu kapłan miał odbywać karę pozbawienia wolności za głoszenie patriotycznego kazania.

Uczniowie klasy VII naszej szkoły podeszli do seansu nieco sceptycznie. „To przecież film historyczny...” - mówili. Jednak wychodząc z sali kinowej było już zupełnie inaczej. Przedstawi-

na historia zaintrygowała i poruszyła uczniów. Pojawiały się pytania: „dlaczego tak musiało się skończyć?”. W takich kwestiach trudno znaleźć odpowiedź. Dzieje naszego narodu są trudne, czasem nie do końca zrozumiałe, zwłaszcza dla młodzieży szkolnej żyjącej w zupełnie innej rzeczywistości. Lekcja historii na kinowym ekranie pomogła uczniom zobrazować wydarzenia z przeszłości i może nieco rozjaśnić zaułki dziejów Polski.

Dyrektor szkoły: Joanna Pomarańska
Opiekun SKW: Dorota Gnieciak
Grono Pedagogiczne SP w Michalowie

INNA LEKCJA JĘZYKA POLSKIEGO, CZYLI UCZNIOWIE W TEATRZE...

MICKIEWICZ

9.01.2024r. uczniowie klas VI-VIII Szkoły Podstawowej w Sułowie uczestniczyli w spektaklu teatralnym „Projekt Mickiewicz” wystawionym przez Narodowy Teatr Edukacji im. A. Mickiewicza we Wrocławiu. Sztukę oglądaliśmy w Zamojskim Domu Kultury, a zrealizowano ją na podstawie utworów A. Mickiewicza.

Spektakl to historia pewnego muzeum im. A. Mickiewicza, które boryka się z problemami finansowymi i stara pozyskać widzów. Duch zaprasza dwóch chłopców, którzy uczą się na pamięć utworów Mickiewicza i w ten spontaniczny sposób rodzi się inscenizacja oparta na tekście dwóch ballad: „Pani Twardowska”, „Powrót taty” oraz fragmentach „Pana Tadeusza”.

Sztuka przypomniała utwory A. Mickiewicza. Mam nadzieję, że młodzież polubi teatr i zapamięta teksty naszego wieszca na dłużej.

PIOTRUŚ PAN

10 stycznia 2024 r. uczniowie klas I-III wybrali się do Zamojskiego Domu Kultury na przedstawienie teatralne pt. „Piotruś

Pan”. Główny celem wyjazdu było rozbudzenie zainteresowania kulturą oraz bezpośredni kontakt z aktorem podczas oglądania spektaklu. Dzieci poznały również zasady prawidłowego zachowania podczas przedstawienia teatralnego.

Po dotarciu na miejsce z wielką radością czekały na rozpoczęcie przedstawienia. Gdy przedstawienie się rozpoczęło wszyscy z zachwytem patrzyli na scenę i z dużym zainteresowaniem śledzili losy bohaterów. Aktorzy, prawdziwa scena, muzyka, światła oraz ciekawe kostiumy bardzo przyciągały uwagę dzieci i wywołały na wielu twarzach prawdziwy zachwyt. Wszystkim wyjazd bardzo się podobał. Dzieci spędziły na przedstawieniu wyjątkowe chwile, które na pewno długo pozostaną w ich pamięci. Do szkoły wrócili z uśmiechem na twarzy oraz z nowo zdobytą wiedzą.

Małgorzata Szymanek

KONKURS

Konkurs Bezpieczeństwo w Sieci

Do wygrania:

- 1 Miejsce Telefon Xiaomi
- 2 Miejsce Głośnik Bluetooth
- 3 Miejsce Słuchawki JBL

Wyróżnienia
Opaski Xiaomi mi band

Dla szkół podstawowych
z terenu
Gminy Sułów

Regulamin dostępny na stronie:
www.sulow.naszabiblioteka.com

Kącik kulinarny

LAZANIE Z MIĘSEM I WARZYWAMI

8 płatków lazanii, 2 cebule, olej, 50 dag mielonego mięsa, szklanka bulionu, bakłażan, cukinia, papryka, 6 pomidorów, 2 łyżki masła, 2 łyżki mąki, 400 ml mleka, 10 dag startego żółtego sera, gałka muszkatołowa, sól, pieprz. Płaty lazanii przygotować według przepisu na opakowaniu. Cebule pokroić w kostkę, zeszklić na oleju. Dodać mięso i mieszając przesmażyć. Oprószyć przyprawami, podlać bulionem dusić 15 minut. Bakłażan, cukinię i paprykę pokroić w kostkę. Dodać do mięsa, przesmażyć. Dodać 4 obrane i pokrojone pomidory. Razem dusić 15 minut, aż odparuje płyn, doprawić do smaku. Na maśle przesmażyć mąkę, nie rumieniąc jej. Rozprowadzić mlekiem, podgrzewać mieszając, aż sos zgęstnieje. Doprawić go gałką, solą i pieprzem. W naczyniu żaroodpornym układać na przemian warstwy ciasta i farszu. Na wierzchu położyć ciasto. Polać sosem, obłożyć pomidorami, posypać serem. Piec 50 minut w temperaturze 190 stopni.

KRUCHE CIASTO Z MAKIEM

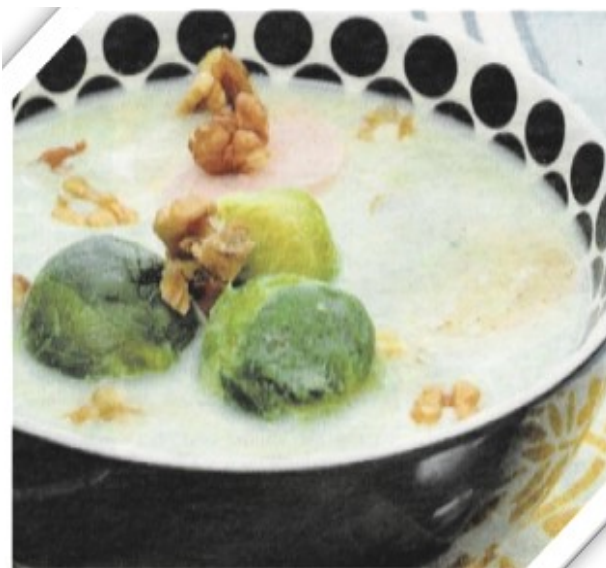
Ciasto: 35 dag mąki, 20 dag masła, 10 dag cukru, 2 łyżki śmietany, cukier waniliowy, 1 łyżeczka skórki

z cytryny, 3 żółtka. Składniki ciasta zagnieść, schłodzić. Masa: 50 dag maku, 20 dag cukru, 5 łyżek

miodu, 10 dag masła, 10 dag rodzynek, 10 dag posiekanych orzechów, 7 dag kandyzowanej skórki pomarańczowej, 1 łyżka kakao, 3 białka, kieliszek rumu. Mak gotować 15 minut, 3 razy zemleć. Prażyć 10 minut z masłem, cukrem, miodem i kakao. Dodać namożone w rumie rodzynki, orzechy, skórkę pomarańczową i ubite białka. Ciasto rozwałkować, piec 10 minut w temperaturze 180 stopni. Wyłożyć masę makową. Piec jeszcze 30 minut. Lukier: 20 dag cukru pudru, 1 łyżka soku z cytryny, 2 łyżki rumu. Składniki lukru utrzeć z 1/4 szklanki wrzątku. Polać ciasto. Posypać skórką pomarańczową, startymi migdałami lub wiórkami kokosowymi.

ZUPA BRUKSELKOWA

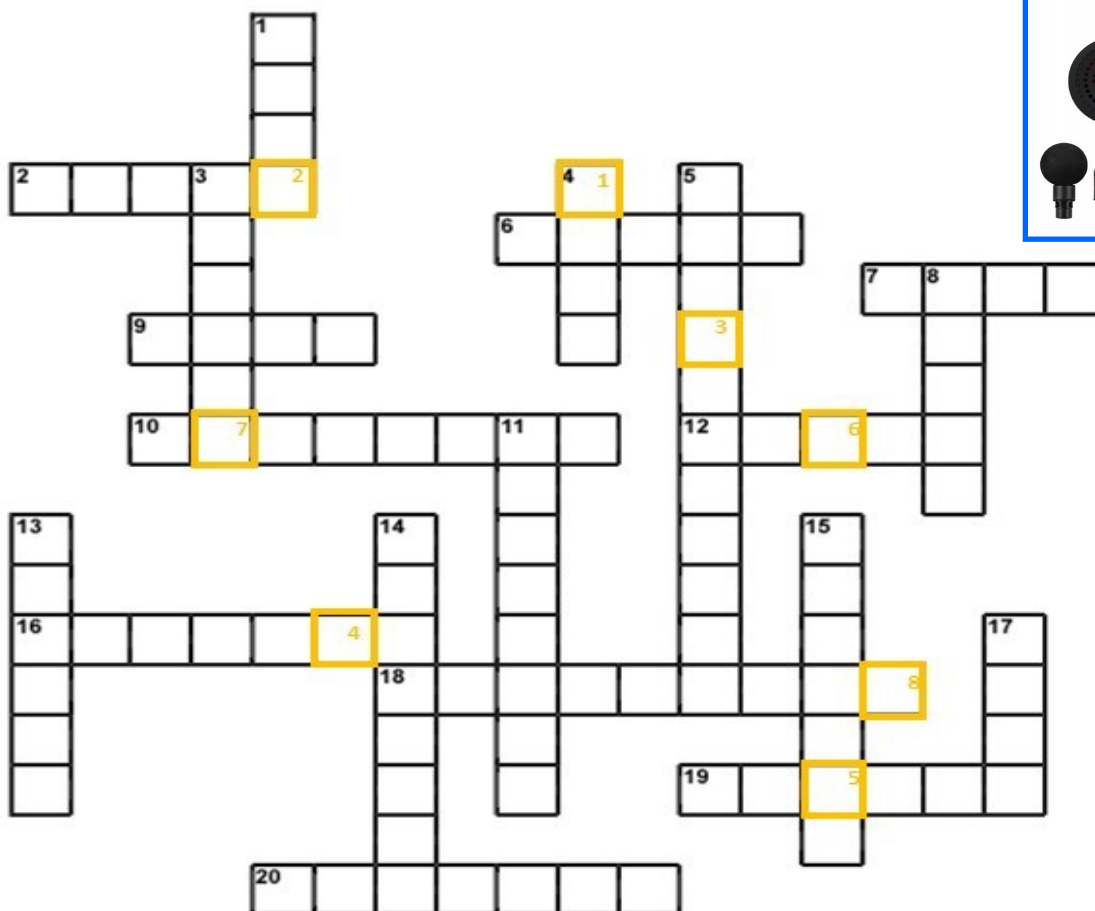
50 dag brukselki, 3 parówki, 6 orzechów włoskich, 3 suszone podgrzybki, 1,5 litra bulionu warzywnego, 1 łyżeczka startego chrzanu, 2 łyżki śmietany, sól, pieprz, cukier. Grzyby opłukać, a następnie moczyć 20 minut. Gotować je 10 minut, odcedzić i pokroić w paski. Brukselkę umyć. Dwa orzechy odłożyć do dekoracji, resztę posiekać. Z parówek zdjąć osłonki i pokroić w plastry. Bulion zagotować. Dodać grzyby oraz brukselkę. Gotować 10 minut. Następnie kilka brukselek odłożyć. Zupę odstawić, by nieco wystygła. Zmiksować na krem. Do zupy dodać śmietanę i chrzan. Doprawić solą pieprzem i cukrem. Włożyć parówki. Udekorować orzechami i brukselkami.

Smacznego!
Przygotowała: Maria Godzisz

Autor krzyżówki: Daniel Mróz

KRZYŻÓWKA

Poziomo:

2. Kotlet jarski jest przyrządzany bez dodatku?
6. Zimowy okres wolny od szkoły?
7. Ile tercji trwa mecz hokejowy?
9. Najszybsza odmiana chodu końskiego?
10. Główny Bohater bajki "Porwanie Baltazara Gąbki" to Smok...
12. Patyk dawany w prezencie niegrzecznym?
16. Cięta, trafna i szybka odpowiedź na czyjś komentarz
18. Marynarz wyznaczający kurs statku?
19. Swatka kobieta kojarząca ze sobą pary?
20. osoba o dużej wiedzy i intelekcie?

Pionowo:

1. Polski Król lub naczynie
3. Nasadka na wieczne pióro?
4. Król Węgier od którego pochodzi powiedzenie: pijany jak...
5. Podróż podjęta z pobudek religijnych do miejsc świętych?
8. Książd który uratował Pana Tadeusza i Hrabiego?
11. Okres zabaw i balów trwający od święta Trzech Króli do Środy Popielcowej?
13. podstęp, sprytny sposób na rozwiązanie trudności, osiągnięcie celu?
14. zespół drobnych organizmów żywych unoszących się w wodzie?
15. ssak z kaczym dziobem?
17. Psi dom?

Wypełniony i wycięty kupon konkursowy z hasłem należy dostarczyć do siedziby Biblioteki w Sułowie (Sułów 143, 22-448 Sułów) do 15 stycznia 2024 r. Wśród dostarczonych kuponów nastąpi losowanie nagrody, którą w tym miesiącu jest PISTOLET DO MASAŻU.

Zwycięzcą Listopadowej krzyżówki zostaje **Pan Gabriel Łój**. Gratulujemy i zapraszamy po odbiór nagrody, którą jest **Komplet pościeli 160x200 cm**.

Hasło krzyżówki nr 12 (128)
Grudzień 2023

Mandarynka

KUPON KONKURSOWY

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Nr 13 (129)
Styczeń 2024

---

imię i nazwisko

nr telefonu

HUMOR

- Jak Pani udało się w dobrym zdrowiu dożyć setnych urodzin?!
- Raz w roku robię sobie alkoholową terapię szokową...
- Ile Pani wypija tego dnia alkoholu?
- Tego dnia nie piję!

• • •

Na lekcji angielskiego:

- Jasiu, jak powiesz po angielsku: księżniczka?
- Princessa – odpowiada Jasiu.
- A książkę?
- Pricne polo.

• • •

Rozmawia dwóch wędkarzy.

Gdy ostatnio jechałem na ryby zabrałem papierosy syna.
To był mój największy połów. Złapałem delfina, trzy rekiny i
potwora z Loch Ness.

• • •

Panie dyrektorze, czy mógłbym otrzymać dzień urlopu, aby
pomóc teściowej przy przeprowadzce?

- Wykluczone!!!!

- Bardzo dziękuję, wiedziałem że mogę na pana liczyć!

• • •

Na budowie:

- Panie majster łopata mi się połamała!
- To oprzyj się o betoniarke

• • •

Jak mogłeś dopuścić, aby ten wiezień ukradł ci klucz?! - zło-
ści się naczelnik na strażnika.

- On go wcale nie ukradł, tylko uczciwie wygrał w karty...

• • •

Rzemieślnik-elektryk pyta się praktykanta:

- Czy naprawiłeś już dzwonek do drzwi w mieszkaniu Nowaków?
- Byłem tam już sześć razy. Dzwonię i dzwonię a tam nikt nie

otwiera.

• • •

Eskimos, będąc w Kanadzie, kupił sobie lodówkę.

Zdumiony sprzedawca pyta:

- Po co panu ta lodówka, przecież na Grenlandii mróz trzyma cały rok?
- To proste. Tam na dworze jest minus 60 stopni, w domu minus 40 stopni, w łóżku minus 30 stopni. W lodówce przynajmniej będę mógł się ogrzać.

• • •

Kto to jest? Leży pod drzewem i chrapie?

- Gajowy po wypłacie.

• • •

Wywiadówka w szkole:

-Państwa dzieci są bardzo muzykalne.

-Dlaczego? pyta się mama Filipa.

-Ciągłe grają mi na nerwach!

• • •

Jedzie rolnik z węglem, dojechał na wieś i krzyczy:

- Węgiel przywożem!

A koń się odwraca i mówi:

- Tak, kurde, Ty przywożeś.

• • •

Adam i Ewa tworzyli idealną parę:

- On nie musiał wysłuchiwać, za kogo ona mogła wyjść za
mąż.

- Ona nie musiała wysłuchiwać jak gotowała jego matka.

• • •

„Sekrety Wsi...” - Gazeta Regionalna - Gminy Sułów

Wydawca:

Urząd Gminy Sułów

Sułów 63, 22-448 Sułów

Strona internetowa: <http://www.sulow.pl/>

tel. +48 84 682 62 02

fax: +48 84 682 62 27

Nakład 300 egz.

Adres: Sułów 63, 22-448 Sułów,

powiat zamojski

E-mail: sekretyswi@wp.pl

Redakcja:

Redaktor naczelny:

Ryszard Pietrykowski (Sułów) 605 494 500

Marta Radzik (Sułów)

Hanna Mrówczyńska (Sułowiec)

Daniel Mróz (Sąsiadka)

Michalina Kobylarz (Deszkowice Pierwsze)

Maria Godzisz (Kulików)

Skład: Arkadiusz Socha (Sułowiec), Daniel Mróz,

Piotr Rataj (Żrebce),

Materiały i artykuły do następnego numeru prosimy nad-
syłać na adres Redakcji „Sekrety Wsi“ do 10 dnia każde-
go miesiąca ;-).